

Kurtuluş Yolu Kur'an'a Dönüştür

“(O gün) Elçimiz de şöyle der: “Rabbim, benim halkım bu Kur’ân’ı (onun hükümlerini) terk edilmiş hale getirdiler!””

kh Bugün İslam dünyasında yaşananların temel sebeplerinden birisinin Müslümanların Kur’an’dan uzaklaşması olduğunu söyleyebiliriz. Bir rivayete göre Allah’ın elçisi Cuma hutbesinde konuşurken caminin yakınına yiyecek yüklü bir kervan geldi ve herkes o tarafa koşmaya başladı. Camide Nebi (a.s) ile birlikte çok az kişi kaldı. Bunun üzerine Kur’an-ı Kerim’in şu ayetleri indi:

“Bir kazancı veya eğlenceyi görünce seni ayakta bırakıp gittiler”¹

Ayette Cuma hutbesini veya namazı değil “seni bırakıp gittiler” ifadesi dikkat edilecek hususlardan birisidir. Allah’ın resulü Kur’an’ı insanlara ulaştıran bir elçi idi. Onun

sağlığında, o hayatta iken onu bırakıp gitmek, Kur’an’ı bırakıp gitmek gibi idi.

Bu olayı boşuna hatırlatmadım çünkü günümüzde Kur’an’dan uzaklık, Müslüman birliğinin zayıflamasına yol açmıştır. Oysa İslam’ın dayanışma ve birlik meselesine yaklaşımı kesindir. Dinimiz insanları birlik ve beraberliğe davet eder. Bu, Kur’an-ı Kerim’in birçok ayetinde görülebilir:

İnsan hayatındaki bir şeyin değerini ve önemini ne kadar bilmezse, onu hayatında o kadar az kullanır. Kur’an’ın insan hayatındaki yeri de bunun gibidir.

“Allah’ın ipine /Kur’ân’a hep beraber sıkı sarılın, bölünüp parçalanmayın. Allah’ın üzerinizdeki nimetini aklınızdan çıkarmayın. Bir zamanlar düşmandınız; Allah, kalplerinizi birbirine ısındırdı da onun nimeti sayesinde kardeşler oldunuz. Bir ateş çukuru- nun kenarındaydınız, sizi oradan o kurtardı.

1 Cuma 62/11

Allah, ayetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulasınız.”²

Cenâb-ı Hak, ayette Müslümanların birlik eksenini bir ipe benzetmiştir; çünkü normal şartlar altında rehbersiz insan, karanlık ve cehalet kuyusunun dibindedir ve bu korkunç kuyudan kurtulmak için güçlü bir ipe, yani ilahi desteğe ihtiyacı vardır. Tecrübeler, Allah'ın ipe sarılmayanların çeşitli mezhep ve tarikatların kurbanı olduklarını göstermektedir.

Mezhep taassubunun, mevcut cehalet yüzünden, Müslüman birliğinin önündeki en büyük engellerden biri olduğuna şüphe yok. Gerekli bilimsel altyapıya sahip olmayan mezhep mutaassıpları gerçek İslam'a uyanların inanç ve maksatlarını tanımadan hemen onları eleştirmeye başlarlar. Batıl inançlar ve inat ise Müslüman dayanışmasının önündeki bir diğer engeldir. Bu önyargıyı ve karşılıklı suçlamayı ortadan kaldırmak için 1945 yılında Kahire'de Darü't-Takrib -İslam Mezhepleri Birleştirme Merkezi- (The World Forum for Proximity of Islamic Schools of Thought) kuruldu. Bu kurumun devamı olarak 1948-49 yıllarında Şii ve Sünni mezheplerinin önde gelen şahsiyetlerinin girişimiyle Mısır'da "İslam Mezhepleri Arası Yaklaşım Teşkilatı" adlı bir demek kuruldu. 1969 yılında ise "İslam İşbirliği Teşkilatı" (The Organisation of Islamic Cooperation, OIC) kuruldu. Bu gibi teşkilatların temel amaçları içinde; üye ülkeler arasında İslami dayanışmayı güçlendirmek; bilimsel, kültürel, sosyal, ekonomik ve diğer alanlarda işbirliğini desteklemek, diğer uluslararası kuruluşlarla istişarelerde bulunmak, ırk ayrımcılığının ve her türlü sömürgeciliğin

kaldırılmasını desteklemek, adalet temelinde uluslararası barış ve güvenlik, üye devletlerin diğer ülkelerle işbirliği ve karşılıklı anlayışı için koşulların oluşturulması vardır. Bunlar çok faydalı girişimlerdir ama işin aslı nedir?

Tüm bu çalışmalara, yaratılan teşkilat ve kurumlara rağmen ortada olumlu bir sonuç var mı? Hayır!

Zira, İslam dünyasının temel sorunu Müslümanların Kur'an'dan sapmasıdır ve bu sorunun çözümü yeni-

den Kur'an'a dönüşle mümkündür.

Kur'an, insanın sadece inanç meselelerini gündeme getirmez, aynı zamanda bireysel ve toplumsal olarak insan hayatının tüm yönleri için bir plan ve çözüm sunar. Bu nedenle İslam dünyasında refah yaratmak için kurulan teşkilatlar, kurumlar, kendi faaliyetlerini Kur'an'a dayandırılırsa başarılı olacaklardır.

Ne yazık ki günümüzde insanlar Kur'an'ı güzel okumaya meyilliyken, anlamını düşünmeye vakit ayırmıyorlar ya da "biz Kur'an'ı anlayamayız" propagandasına uyararak, din tüccarlarının söylemlerine kanıyor ve taklitçi şahsiyetlere dönüşüyorlar. Oysa, insanın Kur'an'a karşı dikkatinin eksikliği, her şeye karşı dikkat eksikliği anlamına gelir.

2 Al-i İmran 3/103

Rabbimiz bu gibilerini şöyle uyarmaktadır:

“Bu Kitabı sana her şeyi açıklasın, bir rehber, bir müjde olsun diye indirdik”³

Kur’an, Allah’ın bize kendisini tanıttığı ve rehber olarak gönderdiği kelimadır; indiği mekan Nebi’nin kalbidir. Kur’an tüm insanlık için doğru rehberdir.

Kur’an, Allah’ın dinini hayata geçirme yöntemini ve modelini ana hatlarıyla tanıtır, ayrıca teşvik eder, uyarır ve sorunları çözmek için ipuçları verir.

Allah’ın kitapları tüm zamanların kitaplarıdır. Gerçekten de eğer Allah’ın kitapları önceki kavimlerde sadece belirli bir muhatap ile ilgili olsaydı, o zaman bu kavimlerin yok olmasıyla birlikte kitapların da yok olması gerekirdi.

Bazıları Kur’an’ın ruhunu ifade etmek yerine o kadar çok alıntı yapmış ki Kur’an bu sözlerde kaybolmuş; bazıları da o kadar çok ihtimaller ortaya koymuşlar ki, insanlara İslam’ı anlatmak için Kur’an dışında her şeyi okumuşlar. Yalan rivayetler yayıyor, hadisler uyduruyor ve Allah’a karşı birçok iftiralarda bulunuyorlar. Sanki Allah’ın **“kendilerine indirilenin ne olduğunu o insanlara açık-açık anlattığını diye o zikri sana da indirdik”**⁴ emrinden habersizlermiş gibi.

“İkamet” kelimesinin Kur’an’da dört farklı konuyu ifade etmek için kullanılıyor olması tesadüf değildir. Ekimud-din (dini uygulayın), ekimul-vezn (ölçüyü hakka uygun yapın), ekimus-salat (namazı uygulayın), ekimut-Tevrate vel İncile ve ma unzile ileyk (Tevrat’ı, İncil’i ve sana gönderileni uygulayın, ikamet edin, ayağa kaldırın). Başka bir deyişle Kur’an’a sanılmak, Müslümanın namaz kılması gibi ehemmiyetlidir. Zira “ikamet” kelimesi namaz için geçtiği gibi, Kur’an için de geç-

3 Nahl 16/89

4 Nahl 16/44

miştir.

Yukarıda da belirtildiği gibi Allah, Kitabını insanlara rehber olarak göndermiştir ve o rehber kitap okunup anlaşılmadıkça hiçbir faydası olmayacaktır. Kur’an-ı Kerim’in birçok ayetinde “tedebbür” den bahsedilmesi de bu yüzdendir.

“Kur’an’ı hiç mi etraflıca düşünmezler! Eğer o, Allah’tan başkasından gelseydi, onda kesinlikle pek çok çelişki bulurlardı”⁵

“Bu bereketli bir kitaptır. Onu sana indirdik ki âyetler arasındaki bağlantıları görsünler ve sağlam duruşlu olanlar ondan bilgi edinsinler”⁶

“Bunlar Kur’an’ı bağlantılarıyla birlikte ele almayacaklar mı? Yoksa kalpleri üzerinde kilitler mi var?”⁷

Kıraat ve kıraatten daha mühim olan, ayetler üzerinde tedebbür ederek ilâhî yolda hareket etmektir. Kur’an ayetleri üzerinde tedebbür olmadan Allah’ın kelamının hakikatini anlamak mümkün değildir. Allah Kur’an’da tedebbürü dikkate almıştır. Kur’an’da “tedebbür” ile ilgili tüm ayetler ince-

lendiğinde önceliğin “Kitabı” değil “Kur’an’ı” tedebbürde olduğu söylenebilir. Tedebbürün varlığına ve ortaya çıkışına bağlı olduğu en önemli unsur, Kur’an’ın doğru öğretilmesi sürecidir.

Kur’an’ın terk edilmesinin en önemli nedenlerinden biri, Kur’an’ın insan yaşamının tüm yönlerindeki etkinliği hakkında olan bilgi eksikliğidir. Müslüman topluluklar, karşılaştıkları her türlü sorunun tek ilacının Kur’an olduğunu anlarılarsa; Kur’an’ın terk edilmesinin asıl sebebi ortadan kaldırılacaktır. Böylece, Kur’an’a gösterilen bu gerçek ilginin ödülü güzel bir hayat olacaktır.

5 Nisa 4/82

6 Sad 38/29

7 Muhammed 47/24

“(O gün) Elçimiz de şöyle der: “Rabbim, benim halkım bu Kur’ân’ı (onun hükümlerini) terk edilmiş hale getirdiler”⁸

Nebi (a.s.), Allah’ın huzurunda kendi ümmetinin Kur’an’ı unuttuğundan şikayet ediyor. Bugün dünyanın birçok yerindeki Müslüman topluluğa bakarsak, Kur’an’ın ellerinde sadece işlevsiz bir kitap olarak kaldığını görüyoruz.

İnsan, hayatındaki bir şeyin değerini ve önemini ne kadar az bilirse, onu hayatında o kadar az kullanır. Kur’an’ın insan hayatındaki yeri de bunun gibidir. Bir kişi Kur’an’ın kişisel ve sosyal hayatında ne kadar rol oynadığını bilmiyorsa, onu kullanamaz, önemsemez ve takip etme arzusu göstermez.

Kur’an’ın terk edilmesinde bir başka etken de yanlış kültür ve adetlerdir.

Mesela benim yaşadığım Kafkaslar’da Kur’an, geleneksel evlilik törenlerinde mevcuttur. Evinde en az bir mushaf olmayan Müslüman yoktur. Çoğu ailede birden fazla mushaf bulunur. Biri nikah masasına koyulur, diğeri ise çeyiz olarak hediye verilir. İlk sayfalarına veya başına çocukların isimlerini yazarlar. Biri günlük, manasını anlamadan Arapça okuma için, bir başkası ise (hattını okumak çok zor ama) güzel gözüktüğü için evde tutulur. Bütün bu durumlarda Kur’an, insan hayatında mevcuttur, ancak içerik olarak hiçbir faydası yoktur. İstihare için kullanıldığı gibi, safran özü ile Kur’an ayetleri yazan ve onu hastalara yediren dua yazarları için bir gelir aracı olarak da kullanılır. Veya Kur’an-ı Kerim ayetlerini beyaz bir beze yazar ve onu Yasin yüzüğü denilen bir yüzüğün içine koyarlar.

Kur’an’ın terk edilmesine neden olan şeylerden biri de gaflettir. Kur’an’a uymayı ihmal etmek, Allah’ı anmayı

ihmal etmek kadar kötü bir gaflettir.

Kur’an’a uymak, Müslümanlar arasında birliğin sağlanması ve sürdürülmesi için, İslam düşmanlarının ve emperyalizmin dünya Müslümanlarına yönelik saldırılarına karşı korunmak ve onları yenmek için tek çıkış yoludur. Bu savunmanın ve ilerlemenin temellerini ve ilkelerini Kur’an’da görebilirsiniz.

Müslümanların gelişme ve ilerlemede geri kalmalarının ve düşmanlarına yenilmelerinin temel nedeni, Kur’an’dan uzaklaşmaları, bölünmeleri ve bunun sonucunda oluşan zayıflamadır.

Elbette böylesine büyük bir nimeti ihmal etmek, ağır yüklerle yol açacaktır. Bu nedenle Kur’an karşılaşılabilecek tehlike konusunda herkesi uyarmakta ve

şöyle buyurmaktadır:

“Sana katımızdan bir zikir /kitap vererek eskilerin haberlerinden böyle bölümler aktarıyoruz. Bu zikirden yüz çevirenler, kıyamet /mezardan kalkış günü ağır bir günah yüklenecek, o yükün altında ölümsüzleşeceklerdir. Kıyamet günündeki yükleri ne kötüdür. (Bunlar) Sura üflendiği gün olacaktır. O gün günahkârları gözleri donuklaşmış bir halde toplayacağız”⁹